

Tabel 5. Waarnemers met meer dan 1000 waarnemingen in de periode 2010-2012

waarnemer	N	waarnemer	N	waarnemer	N
Paul Tak	17895	Rinus Nieuwstad	2622	Rutger Rotscheid	1544
Fred Scholte	12881	Niels Aagaard	2522	Roely Bos	1315
Jan van Blanken	6661	Christian Kooij	2387	Auke Jansen	1248
Els Velzing	5784	Ronald Pieters	2340	Berend van Dooren	1238
Paul J. Marcus	5113	Will Schep	2330	Christiaan Knaap	1200
Philip Laan	4972	Ivan Appel	2260	Norbert van de Grint	1131
Ellen de Bruin	4489	Pim Julsing	2126	Edwin Kerssens	1064
Zainal Haberham	3043	Philip Plenckers	2084	Edial Dekker	1030
Frank van Groen	3001	Maarten Hotting	1692	Tom Visbeek	1008

Waarnemers

In de periode 2010-2012 hebben 1752 mensen één of meer vogelwaarnemingen ingevoerd in waarneming.nl in de Amsterdamse regio. Hiervan hebben 373 personen in elk van de drie jaren waarnemingen ingevoerd, 324 mensen voerden in twee van de drie jaren waarnemingen in en 1055 mensen in slechts één jaar. Het aantal waarnemers is opgelopen van 864 in 2010, via 926 in 2011 tot 1032 in 2012. De toename van het aantal waarnemingen in de periode 2010-2012 (ruim 3%) is duidelijk minder sterk geweest dan de toename van het aantal waarnemers (ruim 19%). Per waarnemer worden dus steeds minder waarnemingen doorgegeven.

Van de 1752 mensen die waarnemingen invoerden ging het bij 1201 personen om minder dan 10 waarnemingen in de jaren 2010-2012 in de Amsterdamse regio (69%), 564 mensen voerden in deze periode slechts één waarneming in (32%).

Mensen die meer dan 1000 waarnemingen invoerden staan vermeld in Tabel 5, met het aantal ingevoerde waarnemingen. Twee van deze 27 personen voerden in drie jaar tijd meer dan 10.000 waarnemingen in, Paul Tak en Fred Scholte.

Proloog

Hopelijk vormt dit overzicht van de jaren 2010-2012 een stimulans om de komende jaren een jaaroverzicht te maken van waarnemingen van het afgelopen jaar. Dit overzicht kan dan worden vergeleken met dat van voorgaande jaren. Zo kunnen we te weten komen of sprake is van goede of slechte jaren qua aantal soorten. Ook is het mogelijk de ontwikkeling van het aantal ingevoerde waarnemingen tegen het licht te houden.

In het veld met Frank van Groen

Jan van Til

INTERVIEW

De Smient komt in de winter in grote groepen voor soms worden aantallen van wel 10.000 vogels geteld.

De dag begint vroeg op vrijdag 19 april. In de agenda staat hoe laat: 6.15 uur. En de lokatie is de bakermat van de Vogelwerkgroep Amsterdam: het Amsterdamse Bos, om precies te zijn aan het westeinde van de Bosbaan. Bij aankomst staat Frank al klaar. Het vouwfietsje reeds uitgevouwen. De tablet en kijker in de aanslag. Ook ik trek m'n fiets uit de auto. We kunnen direct vertrekken. De opdracht die deze ochtend op het programma staat behelst het inventariseren van broedvogels in het gebied dat gelegen is aan de zuidkant van het Nieuwe Meer. We fiets-wandelen twee uur lang en komen in totaal twee mensen tegen.

Op dit uur is het bos van de vogels. Frank – sinds 2007 voorzitter van de Vogelwerkgroep Amsterdam – geniet het privilege om zich beroepshalve op vogels te kunnen richten als inventariseerder voor het onderzoeksbureau Van der Goes & Groot en als reis-leider van natuurreizen voor het reisbureau SNP Natuurreizen. Met beide bureau's werkt Frank al jaren samen. Bij Van der Goes & Groot ging hij 15 jaar geleden aan de slag om de flora in kaart te brengen, later maakte hij daar de switch naar de vogelfauna. Voor SNP heeft hij intussen al 90 reizen begeleid. Reizen naar verre bestemmingen in de wereld: zo'n beetje alle landen van Zuid-Amerika, maar ook

interessante landen als India, Jemen, Syrië... Die reizen stelden hem in staat om tot een persoonlijke soortenlijst te komen waar nu bijna 4000 vogels op staan.

Aan zijn nek hangt de tablet waarop Frank de broedsoorten noteert. De tablet is betrekkelijk nieuw. Tot voor kort werd er alleen met kaarten gewerkt. Met de codes B0, B1, B2, B3 en B4 worden de vogels gecategoriseerd (B0 = individueel exemplaar, B1 = paartje in geschikt biotoop, B2 = paartje met territoriaal gedrag, B3 = nestindicatief gedrag, B4 = bewoond nest). Alleen zogenaamde geldige waarnemingen van relevante vogelsoorten worden aangemerkt. Het ecologisch belang van een gebied wordt duidelijk als men weet hoeveel en welke bijzondere vogels er broeden. Meten is weten. Overheden en natuurbescherminstanties stemmen hun beleid af op de harde cijfers van de inventarisaties. Zonder een goede databank aan telgegevens worden subsidies misgelopen of heeft de lobby voor een goed natuurbeleid geen poot om op te staan.

Tijdens dit lopende interview houdt Frank de vogels scherp in de gaten. Ik op mijn beurt houd Frank in de gaten. Het gemak waarmee hij de kijker naar de ogen brengt, zijn doel weet te vinden. Als hij geen kijker gebruikt scannen zijn ogen razendsnel de omgeving, het hoofd stilgehouden. Het ogenschijnlijke gemak ook waarmee hij de opeenvolgende percelen systematisch afwerkt en bijhoudt op de tablet. Intussen reageert hij op mijn vragen over zijn leven...

...Wanneer is je passie voor vogels begonnen?

Ik was een jaar of 15. Logeerde wel vaker bij een vriend op een boerderij in de Wieringermeer. We zijn toen eens begonnen om alle dieren en planten in de omgeving op een lijst bij te houden. Niet veel later begon ik eropuit te gaan op

Notities gemaakt op 18 maart 1980, 'Vogels in en rond Amsterdam', uit Frank's beginperiode

de fiets om vogels te observeren bij Amsterdam. Met de vogelgids van 't Beste bij de hand. De datum van m'n eerste vogelsoortenlijst weet ik nog: 8 maart 1980. Aanleiding daarvoor was de waarneming van drie prachtige mannetjes Pijlstaart.

Kun je iets vertellen over de eerste jaren waarin je vogels ging kijken?

Ik woonde in Bos en Lommer en ging vaak vogels kijken bij Halfweg, vooral in het gebied De Kluut. Ik herinner me waarnemingen van destijds zeldzame vogels als Bruine Kiekendief en Lepelaar. Ik weet nog dat ik daar een keer een groep van 300 Watersnippen op een eilandje zag zitten. Het herkennen van vogels heb ik voor een belangrijk deel mezelf geleerd. Voor een ander deel in clubverband. Voordat ik

mij aansloot bij de Vogelwerkgroep Amsterdam zat ik eerst bij Tuurna, een vogelclubje van het St.Nicolaas Lyceum. Daar zaten mensen bij als Patrick Bergkamp en Ton Eggenhuizen. Eenmaal bij de VWGA aangesloten maakte ik excursies met mensen als Kees Hazevoet en Robert Heemsker.

Wat en waar heb je gestudeerd?

Biologie, hier in Amsterdam. Ik wist toen ik 16 jaar oud was dat ik daarvoor zou kiezen. In die tijd was het ook behoorlijk crisis. De banen waren schaars. Je ging studeren wat je leuk en interessant vond.

Wat is je favoriete vogelsoort?

Deze vraag had ik al verwacht. Eigenlijk heb ik er twee. Ik vind de groep van alle eendachtigen, dus ook ganzen, bijzonder. Vanwege het uiterlijk, het kleurige verenkleed. Ook als je bedenkt dat er in de hele wereld geen

land is waarin eenden en ganzen zo breed aanwezig zijn als hier. Mijn exotische favoriet is de Toekan. Prachtige en bizarre verschijning.

Kun je iets vertellen over je huidige leven?

Ik woon met vriendin Inka en kinderen Roos (12) en Jan (10) in Amsterdam Oost. Uit een eerdere relatie met een Peruaanse heb ik nog een zoon die nu 23 is. Als ik tijd heb ga ik erop uit en fiets ik door gebieden als Waterland of Amstelland. Het tellen is mijn tweede natuur geworden dus die tochtjes resulteren altijd weer in lijsten met waarnemingen. Die post ik dan met regelmaat op AVN. Bijzondere obser-

vaties leg ik vast op waarneming.nl. Ik ben geen echte twitcher. Gewone alledaagse soorten bekijken vind ik altijd boeiend.

Verder volg ik graag het algemene nieuws in en buiten Nederland. Door de krant te lezen en nieuwszenders te luisteren. Tv kijk ik nauwelijks, af en toe iets op Uitzending Gemist, maar vaak heb ik er de tijd niet voor.

Hoe staat de VWGA er nu voor?

Ik denk dat we een bloeiende vereniging hebben. De goed bezochte ledenvergadering in april laat dat ook zien. De cursus 'Vogels herkennen', die we nu al een paar jaar organiseren, zorgen voor het aantrekken van nieuwe leden. De verschillende werkgroepen die we hebben zijn behoorlijk actief. Een heel leuke ontwikkeling van de laatste tijd is het tot stand komen van een werkgroep die zich inzet voor de jeugd. Persoonlijk boeit de werkgroep Veldwerk mij het meest.

En, had je die Tureluurs daar in de berm al meegeteld...?

Natuurlijk had Frank ze al lang opgemerkt en geboekstaafd. Net als de Slobeenden, Tureluurs, Grutto's en alle andere soorten die we zijn tegengekomen op dit frisse en winderige ochtenduur. Geen wereldschokkende waarnemingen, maar wel waarnemingen die de moeite waard zijn. Door mijn eigen verrekijker vond ik bijzonder: de broedende Havik, de broedende Zwarte Kraai, een Ooievaar die een kijkje kwam nemen en de zwoegende Kievit. Wat zwoegen was wist deze leerling niet. Meester Frank heeft het me geleerd.

Favoriete vogelsoort; de Smaragdtoekan

Vondsten van Houtsnippen in Amsterdam

Frank van Groen en Martin Melchers

Houtsnippen broeden in grote delen van Europa. Wanneer in het noorden van Europa de vorst invalt trekken ze uit deze streken in zuidwestelijke richting weg. In Nederland broedende Houtsnippen trekken naar Frankrijk, Noord-Spanje en de Britse eilanden. In de winter herbergt Nederland vooral vogels uit noordoostelijker gelegen gebieden. Houtsnippen zijn nachttrekkers. Daarom worden ze vrijwel nooit gezien op trektelposten. Op de prooijlijst van een Slechtvalk op het ABN AMRO gebouw op de ZuidAs staat ook een Houtsnip. Mogelijk werd deze vogel in het kunstlicht van de gigantische kantoorgebouwen gegrepen door deze Slechtvalk. Na hevige sneeuwval komen Houtsnippen uit hun schuilplaatsen tevoorschijn en zijn ze makkelijker te zien, ook in stedelijk gebied. Hun perfect bij dode bladeren op de bosbodem passende camouflage werkt dan niet meer. Bij aanhoudende kou gaan veel Houtsnippen dood, net als andere soorten vogels. Ze worden dan dikwijls broodmager en doodgevroren gevonden in plantsoenen en stadstuinjtes.

Houtsnip in 'prachtkleed', raamslachtoffer, gevonden in de Maassluistraat, 25 maart 2005

FOTO: ROBERT HEEMSKERK

Botsingen van Houtsnippen en opvang Tijdens de trek en in de winter komen Houtsnippen bij hun vluchten in stedelijk gebied nogal eens onvrijwillig in aanraking met ramen. Houtsnippen zijn bos- cq. bosrandvogels die geweldig goed tussen dicht bij elkaar staande bomen kunnen vliegen. In de stad proberen ze ook door smalle openingen te vliegen, maar soms zit daar glas tussen. Na een botsing zijn ze soms direct dood, maar ze blijven ook regelmatig versuft liggen. Door particulieren gevonden en versufte Houtsnippen worden regelmatig aangeboden aan de Dierenambulance. Wanneer versufte snippen na een botsing rondscharrelen op straat of in tuinen vallen ze regelmatig ten prooi aan rondzwervende huiskatten.